

MORE THAN

Morgondagens Västnyland

Västra Nylands framtidsbilder 2035

Sointu Kouki

050 593 1394

sointu@morethan.fi

Johanna Vilkuna

044 060 1292

johanna@morethan.fi

Vad är framtidsbilder?

Framtidsbilder är alternativa och trovärdiga beskrivningar av hur Västra Nyland och dess omvärld kan se ut år 2035.

De är inte prognoser, utan verktyg för beslutsfattande. De hjälper oss att utmana nuvarande antaganden, identifiera risker och möjligheter samt fatta mer hållbara strategiska beslut.

Ingen framtidsbild förverkligas exakt som den beskrivs. Den faktiska framtiden kommer sannolikt att innehålla inslag från flera olika framtidsbilder. Syftet är alltså inte att välja en enda framtidsbild.

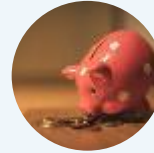
Trender

Trender beskriver långsiktiga utvecklingsriktningar som syns i alla framtidsbilder.

Klimatförändring och hållbarhetskris

Klimatförändringens effekter förstärks och kopplas allt tydligare till förlust av biologisk mångfald, resursanvändning och ekonomisk stabilitet. Anpassning blir allt viktigare. Hållbarhetskrisen begränsar handlingsutrymmet och ökar trycket att förändra produktion, konsumtion och markanvändning.

Den offentliga ekonomins utmaningar

Kommunernas ekonomiska handlingsutrymme minskar. Trycket ökar särskilt till följd av befolkningsstrukturens förändring och investeringsbehov. Ekonomisk anpassning blir ett permanent tillstånd, vilket ökar behovet av prioritering, effektivitet och nya finansierings- och verksamhetsmodeller.

Resursknapphet

Världens befolkning växer och blir rikare. Bristen på energi, råvaror och material ökar. Variationer i tillgång och pris påverkar produktion, investeringar och logistik. Resurseffektivitet och cirkulär ekonomi blir centrala principer.

Åldrande befolkning

Befolkningen åldras snabbt och andelen personer i arbetsför ålder minskar i många länder. Åldrandet förändrar servicebehov, arbetsmarknad och den offentliga ekonomins struktur. Utvecklingen är långsiktig och förutsägbar, men effekterna förstärks gradvis över tid.

Urbanisering

Urbaniseringen fortsätter, men dess karaktär förändras. Tillväxten koncentreras till stora stadsregioner och deras influensområden, samtidigt som den regionala differentieringen ökar. Boendekostnader, livskvalitet och flexibla arbetsformer styr i allt högre grad flyttströmmarna.

Kontinuerlig osäkerhet och snabb förändring

Vi lever i en tid av exceptionell osäkerhet. Förändringstakten ökar på alla nivåer i samhället. Den teknologiska utvecklingen har mångdubblat förändringstakten under de senaste åren, och extrema väderfenomen har blivit vanligare.

Centrala osäkerhetsfaktorer

Osäkerheter är faktorer vars utvecklingsriktning varierar mellan framtidsbilderna:

- › Geopolitik och säkerhetsläge
- › EU:s handlingsförmåga och roll
- › Reglering på EU- och nationell nivå (miljö, data m.m.)
- › Den gröna omställningen och investeringar kopplade till den
- › Klimatförändringens effekter
- › Biologisk mångfald
- › Finlands och världsekonomins utveckling
- › Migrationens riktning och karaktär
- › Kommunernas och regionernas roll
- › Huvudstadsregionens roll
- › Energiinfrastruktur
- › Näringsstruktur
- › Värderingar, ideologi och demokratins utveckling
- › Mobilitet och tillgänglighet
- › Turism och Finlands attraktivitet som resmål

Västra Nylands framtidsbilder 2035

Metropol med selektiv tillväxt

Förutsägbarhet och livskvalitet betonas

Världen är multipolär. Direkta konflikter är sällsynta.

EU fungerar som en stabiliserande kraft och skapar förutsägbarhet.

Den gröna omställningen framskrider stadigt. Inga teknologiska genombrott sker.

De östra kommunerna i Västra Nyland positionerar sig som en del av den utvidgade metropolregionen kring huvudstaden.

Regionens befolkningstillväxt är långsam. Kommunerna möjliggör en smidig vardag.

Den gröna industrins zon

Konkurrensen hårdnar och investeringarna accelererar

Världen är uppdelad i block och konkurrensen mellan blocken är intensiv.

EU-Nato-blocket är internt stabilt och agerar tydligt utifrån sina egna villkor.

Den gröna omställningen är en central drivkraft för ekonomin.

Västra Nyland stiger fram som en kärnregion i den djärva gröna omställningen.

Kommunerna fungerar som möjliggörare. Som motvikt till tillväxten skärps konflikterna kring miljö och markanvändning.

Anpassningens periferi

Överlevnad präglar utvecklingen

Världens politiska situation är instabil.

EU fokuserar på att upprätthålla inre stabilitet och grundläggande säkerhet.

Den gröna omställningen bromsar in och klimatmigrationen ökar.

Befolkningen i Västra Nyland växer tack vare invandring.

Kommunernas roll betonas inom basservicen och kommunekonomin präglas av ständig krishantering.

Framtidsbild 1

Metropol med selektiv tillväxt

Världen är multipolär. Stormaktskonkurrensen fortsätter, men efter kriserna på 2020-talet har de internationella spelreglerna stärkts och samsynsstrukturerna förnyats. De geopolitiska spänningarna hålls i huvudsak inom diplomatiska och ekonomiska ramar. Den geopolitiska osäkerheten har inte försvunnit, men den är mer förutsägbar än under tidigare decennier.

EU hittar en ny roll som garant för stabilitet, reglering och förutsägbarhet. Det är inte den snabbaste eller djärvaste aktören, men dess förmåga att skapa gemensamma spelregler, styra marknader och samordna medlemsländernas intressen har stärkts. EU verkar särskilt genom reglering, marknadsstyrning och gemensamma standarder. Dess betydelse syns tydligt inom energi-, klimat- och digital reglering, som skapar en reglerad men förutsägbar verksamhetsmiljö för företag och regioner.

Den globala ekonomin växer långsamt men stabilt. Konjunkturcyklerna är kortare än tidigare, men fullskaliga krascher undviks. Tjänster, digitalisering och kunskapsintensivt arbete fortsätter att stärkas. Den teknologiska utvecklingen är främst effektiviserande: den ökar produktiviteten och flexibiliteten, men omvälvmer inte samhällsstrukturerna.

Den gröna omställningen fortskrider kontrollerat. Klimatneutralitet är en brett accepterad gemensam riktning och politik, reglering och marknader stöder varandra. Stora teknologiska genombrott sker inte, men befintliga lösningar skalas upp i stor skala. Klimatförändringens effekter märks i vardagen när extrema väderfenomen blir vanligare och risken ökar för att AMOC-strömmarna, som för värme till norra Europa, försvagas. Anpassning betonas mer än radikala lösningar.

Västra Nyland bygger sin framtid stegvis och pragmatiskt. Regionens position i förhållande till huvudstadsregionen är delad. Den östra delen positionerar sig medvetet som en del av den utvidgade metropolregionen och fungerar som kompletterande bostadsområden, medan de västligare kommunerna stärker sin egen identitet. Satsningar riktas mot tillgänglighet, kollektivtrafik, smidig vardag och digitala förbindelser som

stöder distans- och hybridarbete. Arbetet är distribuerat: en del utförs lokalt, en del på distans och en del i huvudstadsregionen. Bostadsproduktionen betonar attraktivt, rymligt och högkvalitativt boende, särskilt småhus och träbyggande. Företagsstrukturen domineras av små och medelstora företag, tjänster och kunskapsintensivt arbete som gynnas av en stabil och förutsägbar verksamhetsmiljö. Tvåspråkigheten är en naturlig del av regionens identitet och vardag.

Den gröna omställningen syns i energieffektivt byggande, ökat träbyggande och småskaliga lösningar för förnybar energi. Stora industriinvesteringar uppstår inte och eftersträvas inte heller medvetet.

Förutsägbar miljöreglering underlättar långsiktig planläggning och utveckling av infrastruktur. Dagvattenlösningar, placering av infrastruktur och hänsyn till naturen är en naturlig del av planeringen. Natur- och rekreationsvärden blir allt viktigare attraktionsfaktorer i en värld där stabilitet och livskvalitet betonas.

Kommunerna strävar inte efter snabb tillväxt eller industriella genombrott, utan efter fungerande vardag, trygghet och kontrollerad utveckling. Befolkningstillväxten är långsam. Inflyttarna är ofta yrkesverksamma, barnfamiljer och distansarbetande experter, för vilka livskvalitet, trygghet och smidighet är centrala attraktionsfaktorer.

Kommunekonomin är stabil men beroende av pendling och utvecklingen av skatteintäkter. Kommunerna tvingas ibland fatta svåra ekonomiska beslut. Investeringar görs stegvis och med eftertanke. Kommunerna i Västra Nyland strävar inte efter rollen som ekonomiska motorer, utan som möjliggörare av en fungerande vardag. Den ekonomiska logiken bygger på förutsägbarhet: långsammare utveckling är ett rationellt val. Förtroendet för kommunala beslutsfattare är i allmänhet högt eftersom beslutsfattandet upplevs som genomtänkt och transparent. Samtidigt väcker regionens långsammare utveckling och positionering som en "sovstad" också kritik och oro ur ett ekonomiskt hållbarhetsperspektiv.

Framtidsbild 2

Den gröna industrins zon

Världen är geopolitisk uppdelad. Stormakternas konkurrens formar ekonomi, teknologi och säkerhetspolitik. EU och Nato, Kina samt allianser i det globala syd agerar allt tydligare utifrån sina egna villkor. Samarbetet inom blocken är starkt. EU-Nato-blocket är internt stabilt och kan styra stora investeringsflöden till strategiskt viktiga områden. Leveranskedjor förkortas och strategiska resurser skyddas.

Den gröna omställningen fungerar som en central motor för ekonomin. EU-reglering och offentlig finansiering styr investeringar till regioner med mark, infrastruktur och logistiska fördelar. Extrema väderfenomen ökar osäkerheten, men miljöpolitiken kanaliserar stora finansieringsströmmar till energi, vätgasekonomi, cirkulär ekonomi och nya materiallösningar. Den teknologiska utvecklingen drivs delvis av nödvändighet, men verkliga genombrott sker också: energilagring, kommersialisering av vätgas och materialeffektivitet utvecklas snabbt.

Finlands ekonomi växer ojämnt. Regioner och aktörer som lyckas koppla sig till nya investeringsflöden och teknologiska omställningar klarar sig väl, medan andra hamnar efter. Automation och artificiell intelligens sprids snabbt, och bristen på kompetens är en kritisk fråga.

Västra Nyland utvecklas till ett centrum för djärv grön omställning och industriell förnyelse. Regionen gynnas av sitt läge, sina hamnar, sin landyta och sin energinfrastruktur. Förnybar energi, vätgasekonomi, cirkulär ekonomi och materiallösningar skapar nya industriella kluster. Kommunerna konkurrerar aktivt om investeringar och företag, och många lyckas locka betydande investeringar. Företag spelar en stark och synlig roll i regionens utveckling och samarbetar nära med kommuner och staten. Stora industribolag, energi- och logistikföretag samt underleverantörsnätverk formar den ekonomiska dynamiken.

Transport och tillgänglighet har stor betydelse för investeringar. Hamnar, väg- och järnvägsförbindelser samt energinfrastruktur är avgörande förutsättningar. Rörligheten ökar och tung trafik och logistik syns tydligare i vardagen.

Extrema väderfenomen ökar riskerna, men åtgärder för att möta dem styr samtidigt resurser till regionen. Samtidigt ses nordliga områden som relativa vinnare i ett förändrat klimat. Konflikter kring markanvändning och miljöpåverkan skärps när industriell tillväxt möter naturskydd.

Näringsstrukturen stärks kring industri, logistik, energilösningar och funktioner kopplade till försörjningsberedskap. Teknologisk utveckling minskar antalet rutinjobb men skapar nya arbetstillfällen särskilt på expertnivå, vilket kräver ny kompetens. Europeiska leveranskedjor stärks och Västra Nyland knyts allt tätare till Europas ekosystem för grön omställning. Regionen utvecklas till en zon för produktion, logistik och energilösningar.

Tvåspråkigheten är en viktig fråga, men i praktiken fungerar arbetslivet och investeringsprojekt allt oftare i en flerspråkig miljö. Engelskans ställning stärks inom näringslivet, vilket förändrar språkfrågans karaktär men inte tar bort dess betydelse i lokala tjänster.

Kommunerna tar en aktiv roll som möjliggörare: de planlägger, investerar i infrastruktur och samarbetar med företag och staten. Kommunekonomin stärks genom tillväxt men utsätts också för konjunktursvängningar och investeringsrisker. Tillväxtens baksida är att markanvändnings- och miljöfrågor hamnar i centrum. Konflikter mellan industriella projekt och naturskydd skärps och lokala motsättningar ökar.

I beslutsfattandet betonas snabbhet, strategiskt mod och förmåga att agera i osäkerhet. Världen belönar handlingskraft, men utrymmet för misstag är litet. Förtroendet för kommunala beslutsfattare är delat: vissa invånare uppskattar mod och handlingskraft, medan andra upplever besluten som alltför företags- och investeringsdrivna.

Framtidsbild 3

Anpassningens periferi

Den geopolitiska situationen i världen är kroniskt spänd. Regionala konflikter ökar, internationella institutioner försvagas och gemensamma spelregler urholkas. EU fokuserar främst på att upprätthålla inre stabilitet och grundläggande säkerhet, inte på utveckling eller förnyelse. Säkerhet, beredskap och krishantering prioriteras framför långsiktig strategisk styrning.

Den globala ekonomin hamnar i en utdragen lågkonjunktur. Skuldsättning, inflation och kriser i de offentliga finanserna minskar handlingsutrymmet. Investeringarna är få och försiktiga, och riskviljan är låg. Den gröna omställningen bromsar in och splittras. Målen finns kvar, men genomförandet fungerar bristfälligt. Klimatåtgärder konkurrerar med ekonomiska frågor, försörjningsberedskap och social stabilitet. Klimatförändringens konsekvenser är allvarliga och kostsamma världen över. Anpassning tar en allt större del av de offentliga resurserna, även om Norden klarar sig bättre än många andra regioner.

Störningar i tillgången på råvaror, logistik och energi är nästan vardag, och många företag bygger sin verksamhet kring dessa variationer. Den teknologiska utvecklingen fortsätter, men långsamt och ojämnt. Produktivitetstillväxten avtar. Teknologin erbjuder ingen snabb väg ur krisen, utan främst verktyg för att klara sig.

Klimatförändringen och konflikter kopplade till den ökar den internationella migrationen. Nya migrationsströmmar riktas mot Europa. Stora städer kämpar med segregation, höga boendekostnader och sociala spänningar. Tack vare invandring bromsas befolkningsminskningen i Västra Nyland och vänds lokalt till svag tillväxt. Regionen lockar särskilt dem som upplever att segregation, otrygghet och stigande boendekostnader i storstäder innebär risker. Upplevd trygghet och naturvärden blir viktiga attraktionsfaktorer.

Den gröna omställningen genomförs i regionen främst genom extern styrning via EU:s och statens minimikrav. Kommunerna saknar resurser för egna investeringar och upplever grön politik mer som en skyldighet än en möjlighet. Klimatförändringens

konsekvenser drabbar området hårt. Anpassning är nödvändig, men resurserna är begränsade. Underhållsskulden i infrastrukturen och fastighetsbeståndet växer och lokala miljökonflikter ökar när svåra prioriteringar måste göras om vad som ska skyddas och vad som måste ges upp. Trafikinvesteringar förblir små och infrastrukturen hålls på miniminivå. Regionens tillgänglighet bygger på befintliga förbindelser och kostnaderna samt osäkerheten kring resande ökar.

Geopolitisk osäkerhet lyfter också fram regionens geografiska betydelse. Västra Nylands läge, logistiska förbindelser och avstånd till stora befolkningscentra gör området strategiskt intressant ur beredskaps- och säkerhetssynpunkt. Försvarsindustrin växer i regionen, liksom informations- och kommunikationssektorn. Utvecklingen skapar arbetstillfällen och investeringar, men bildar ingen bred tillväxtmotor.

Antalet företag som grundas i Västra Nyland ökar. Företagsverksamheten domineras av små, lokala och ofta invandrargrundade företag som svarar mot vardagens servicebehov. Småföretag har stor betydelse för nya arbetstillfällen och utgör en viktig ekonomisk grund för regionen.

Kommunernas roll är att trygga basservice och social stabilitet. Beslutsfattandet är reaktivt och resurserna riktas till lagstadgade uppgifter. Språkfrågan blir tidvis en spänningsfaktor när service måste minskas eller centraliseras. Beroendet av statligt stöd ökar. Kommunekonomin befinner sig i ett permanent krisläge. Tjänster skärs ned och slås samman och samarbetet mellan kommuner fördjupas. Kommunsammanslagningar och stärkt regional förvaltning blir oundvikliga diskussionsfrågor.

Framtiden formas på överlevnadens villkor, men målet är ändå att bevara grundläggande trygghet, en fungerande vardag och samhällenas bärkraft i en värld där osäkerhet är ett permanent tillstånd. Förtroendet för kommunala beslutsfattare provas när besluten präglas av ständig krishantering och nedskärningar. Förståelse finns, men långvarig osäkerhet och återkommande besparingar försvagar tilliten och ökar frustrationen.

MORE THAN

